

Canolfan Uwchefrydiau Cymreig
a Cheltaidd Prifysgol Cymru
University of Wales Centre for
Advanced Welsh and Celtic Studies

Gorwelion

Cynhadledd Ryngwladol
International Conference

Croeso

Mae'n bleser mawr gen i eich croesawu i gynhadledd Gorwelion i ddathlu deugainmlwyddiant Canolfan Uwchfrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Rwyf yn ddiolchgar i Dr Rhodri Llwyd Morgan a'n cyfeillion yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru am gael cynnal y digwyddiad yma, ac am gael cydweithio ar sawl prosiect, yn eu plith y *Repertory of Welsh Manuscripts and Scribes c.800–1800* a'r *Bywgraffiadur Cymreig*. Gwerthfawrogwn hefyd haelioni'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol a Chymdeithas Ddysgedig Cymru fel prif noddwyr y gynhadledd.

Rwyf yn hynod falch o gael croesawu'r Gwir Anrhydeddus Mark Drakeford AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg, i agor y gynhadledd. Diolch yn ogystal i'n tri phrif ddarlithydd, Dr Ian Stewart, yr Athro Mererid Hopwood a'r Athro Barry Lewis, ac i'r 70 o siaradwyr a fydd yn cyflwyno firwyth eu hymchwil ym meysydd rhagoriaeth y Ganolfan. Croeso i chi gyd.

Mae'r gynhadledd yn coffáu cyfraniad neilltuol ail Gyfarwyddwr y Ganolfan, y diweddar Athro Emeritws Geraint H. Jenkins, a gollwyd yn gynharach eleni. Croesawn hefyd deulu'r diweddar Athro Emeritws R. Geraint Gruffydd, y Cyfarwyddwr cyntaf, ac fe gawn bapur gan yr Athro Emeritws Dafydd Johnston, y trydydd Cyfarwyddwr. Fel Is-Ganghellor, rwyf yn ymfrydu yn y Ganolfan a'i gwaith. Dros gyfnod o bedwar degawd, llwyddodd i gynnal prosiectau ymchwil cydweithredol o'r safon academiaidd uchaf. Mae'r gynhadledd yn gyfle i longyfarch pob aelod o staff a'r Cyfarwyddwr, yr Athro Elin Haf Gruffydd Jones.

Mae i'r Ganolfan rôl unigryw fel prif ganolfan ymchwil Cymru i iaith, llenyddiaeth a diwylliant ein cenedl, gan feithrin cysylltiadau ar draws y diwyllianau Celtaidd a'r byd ehangach. Mae'n pontio'r bwlch rhwng ysgolheictod a'r gymdeithas, gan sicrhau bod cyfoeth treftadaeth ddiwyllianol Cymru yn parhau i lywio, ysbrydoli a chysylltu cymunedau. Wrth dalu teyrnged i'r rhai a osododd ein sylfeini, mae ein llygaid ar y dyfodol, at ein Gorwelion, ac ar y llwyddiannau sydd i ddod.

It is my great pleasure to welcome you to the Gorwelion conference to celebrate the fortieth anniversary of the University of Wales Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies. I am grateful to Dr Rhodri Llwyd Morgan and our friends at the National Library of Wales for hosting us and for their co-operation on many projects, including the *Repertory of Welsh Manuscripts and Scribes c.800–1800* and the *Dictionary of Welsh Biography*. We also appreciate the generosity of the Coleg Cymraeg Cenedlaethol and the Learned Society of Wales as the conference's main sponsors.

I am also delighted to welcome the Right Honourable Mark Drakeford MS, Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language, who will open the conference. Thank you too to our three keynote speakers: Dr Ian Stewart, Professor Mererid Hopwood and Professor Barry Lewis, and to the more than 70 researchers who will present their research in the Centre's fields of excellence. Welcome to you all.

The conference commemorates the exceptional contribution of CAWCS's second Director, the late Emeritus Professor Geraint H. Jenkins, who sadly passed away earlier this year. We also welcome the family of the late Emeritus Professor R. Geraint Gruffydd, the first Director, and look forward to hearing the paper presented by Emeritus Professor Dafydd Johnston, the third Director. As Vice Chancellor, I am incredibly proud of the Centre and its work. For four decades it has delivered collaborative research projects of the highest academic standing. The conference gives us the opportunity to congratulate all members of staff and the Director, Professor Elin Haf Gruffydd Jones.

CAWCS holds a unique position as Wales's leading hub for research into our nation's language, literature and culture, while fostering connections across Celtic cultures and the wider world. It bridges the gap between scholarship and society, ensuring that the richness of Wales's cultural heritage continues to inform, inspire and connect communities. As we pay tribute to those who laid the foundations, we look to the future, towards our Gorwelion, and to further successes.

*Dymunaf gynhadledd ragorol i chi gyd
I wish you all an excellent conference*

Yr Athro/Professor Elwen M. Evans, KC

R. Geraint Gruffydd, J.E. Caerwyn Williams, Geraint H. Jenkins, Elin Haf Gruffydd Jones & Dafydd Johnston

Eleni, dathlwn 40 mlynedd ers sefydlu Canolfan Uwchfrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru

Drwy'r 1950au a dechrau'r 1960au, buasai nifer o ysgolheigion, gan gynnwys Dr Elwyn Davies, yr Athro Griffith John Williams a'r Athro Thomas Jones, yn dyheu am gael canolfan ymchwil yng Nghymru, ar lun yr Ysgol Astudiaethau Celtaidd yn Athrofa Uwchfrydiau Dulyn (DIAS).

Ym 1975, yn dilyn marwolaeth T. H. Parry-Williams, lanswyd apêl i greu canolfan o'r fath. Derbyniwyd rhoddion ariannol a llyfrau, a darparodd Coleg Prifysgol Cymru, Aberystwyth, gartref dros dro yn yr Hen Goleg. Pan ymddeolodd yr Athro J. E. Caerwyn Williams ym 1979, fe'i penodwyd yn Gyfarwyddwr Mygedol y sefydliad newydd a fedyddiwyd yn Ganolfan Uwchfrydiau Cymreig a Cheltaidd.

Cyflwynwyd cais llwyddiannus i Bwyllgor Grantiau'r Prifysgolion ar gyfer cyflogi tîm o ymchwilwyr i olygu holl farddoniaeth Beirdd y Tywysogion, dan gyfarwyddyd yr Athro R. Geraint Gruffydd gyda'r Athro J. E. Caerwyn Williams yn Olygydd Ymgynghorol. Amod dyfarnu'r cyllid oedd bod y sefydliad yn rhan o'r Brifysgol ffederal. Agorwyd Canolfan Uwchfrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru ar 1 Hydref 1985.

Ychydig yn ddiweddarach, dyfarnodd Pwyllgor Grantiau'r Prifysgolion gyllid sylweddol i godi adeilad newydd rhwng y Llyfrgell Genedlaethol a champws Coleg Aberystwyth. Yna daeth y newyddion fod Dr Elwyn Davies wedi gadael dros hanner miliwn o bunnoedd i Brifysgol Cymru yn ei ewyllys a buddsoddwyd yr arian er budd gwaith ymchwil y Ganolfan.

Gan fod staff Geiriadur Prifysgol Cymru, a oedd wedi eu lleoli yn y Llyfrgell Genedlaethol er 1921, yn gyflogedig gan Fwrdd Gwybodau Celtaidd Prifysgol Cymru, penderfynwyd codi adeilad addas i'r Ganolfan a'r Geiriadur ynghyd. Agorwyd yr adeilad newydd yn swyddogol gan yr Arglwydd Cledwyn o Benrhos ar 28 Mai 1993.

This year, we celebrate 40 years since the foundation of the University of Wales Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies

Throughout the 1950s and early 1960s, a number of scholars, including Dr Elwyn Davies, Professor Griffith John Williams and Professor Thomas Jones, had longed for a research centre in Wales, similar to the School of Celtic Studies at the Dublin Institute of Advanced Studies (DIAS).

In 1975, following the death of T. H. Parry-Williams, an appeal was launched to create such a centre. Financial donations and books were received, and the University College of Wales, Aberystwyth, provided a temporary home in the Old College. When Professor J. E. Caerwyn Williams retired in 1979, he was appointed Honorary Director of the new institution, the Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies.

A successful application was submitted to the Universities Grants Committee to employ a team of researchers to edit the Poetry of the Princes, under the directorship of Professor R. Geraint Gruffydd and the Consultant Editor Professor J. E. Caerwyn Williams. A condition of the award was that the institution should be part of the federal University. The University of Wales Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies was opened on 1 October 1985.

Subsequently, the University Grants Committee awarded substantial funding for a new building between the National Library and the Aberystwyth College campus. Then came the news that Dr Elwyn Davies had bequeathed over half a million pounds to the University of Wales and this money was used to support the Centre's research.

As the staff of the University of Wales Dictionary, who had been based at the National Library since 1921, were employed by the University of Wales Board of Celtic Studies, it was decided that the building would house both the Centre and the Dictionary. The new building was officially opened by Lord Cledwyn of Penrhos on 28 May 1993.

Ann Parry Owen, Nerys Ann Jones, Llinos Young, Peredur I. Lynch, Morfydd E. Owen, J.E. Caerwyn Williams & R. Geraint Gruffydd

Ymchwil y Ganolfan Research at the Centre

Mae dathlu'r deugainmlwyddiant yn gyfle i edrych ar uchafbwyntiau'r degawdau diwethaf yn ogystal â hoelio'n sylw ar lwyddiannau diweddar a chyfeiriad y Ganolfan i'r dyfodol.

Yn greiddiol i'n cenadwri mae cydweithio ar brosiectau ymchwil. Arloesodd y Ganolfan yn y dull hwn o weithio mewn tîm yn ei phrosiect cyntaf, 'Beirdd y Tywysogion', ac mae'r egwyddor yn arwain ein gwaith hyd heddiw.

Mae **llynyddiaeth Gymraeg yr Oesoedd Canol** yn parhau i fod yn gonglfaen pwysig i'n hymchwil. Ers ei sefydlu ym 1985, arweiniodd y Ganolfan y gad ym maes golygu testunau barddoniaeth, gan ddarparu golygiadau safonol sy'n sail gadarn ar gyfer ysgolheigion iaith a llynyddiaeth y Gymraeg yn ogystal â meysydd hanesyddol a chymdeithasol. Cyhoeddwyd ffrwyth y ddau brosiect cyntaf, Cyfres Beirdd y Tywysogion mewn saith cyfrol a Chyfres Beirdd yr Uchelwyr mewn 44 o gyfrolau print. Mae'r rhain bellach ar lein drwy grant gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Ers 2008 rydym wedi bod yn cyhoeddi'n bennaf yn y cyfrwng digidol, gan greu gwefannau arloesol megis Gwefan Guto'r Glyn (2012), Seintiau Cymru, ac (mewn partneriaeth â Phrifysgol Caerdydd) Barddoniaeth Myrddin (2025).

Rydym hefyd yn golygu testunau rhyddiaith, gan gynnwys bucheddau seintiau a thestunau Cyfraith Hywel Dda, gyda Dr Angharad Elias yn arbenigo yn y testunau cyfreithiol. Ein prosiect diweddaraf yn y maes hwn yw 'Gutun Owain: Cymro Cynta'r Dadeni?' dan Grant Catalydd yr AHRC (2025–8), a arweinir gan Dr Jenny Day.

Rydym yn falch o gyhoeddi y noddir Fforwm Beirdd yr Uchelwyr o'r gwanwyn nesaf ymlaen drwy rodd hael gan deulu'r Cyfarwyddwr gweithredol cyntaf, er cof am gyfraniad eu rhieni, Luned ac R. Geraint Gruffydd.

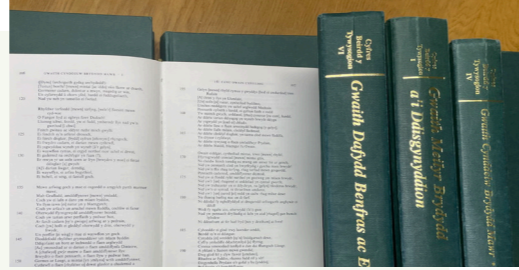
Celebrating the fortieth anniversary is an opportunity to look at the highlights of the past decades as well as to focus on the recent successes and future direction of the Centre.

At the core of our mission is team-based collaborative research projects which the Centre pioneered in its first project 'Beirdd y Tywysogion – The Poets of the Princes'. This approach guides our work to this day.

Medieval Welsh literature remains an important cornerstone of our research. Since its establishment in 1985, the Centre has led the field in editing poetry texts, giving scholars standard editions which provide them with a solid foundation for the study of Welsh language and literature as well as related fields. The outputs of the first two projects, the Poets of the Princes Series (7 volumes) and the Poetry of the Nobility Series (44 volumes), were published in print volumes, which are now available online, made possible by a grant from the Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Since 2008 we have published mainly in digital form, creating innovative websites such as the Guto'r Glyn Website (2012), The Saints of Wales, and (in partnership with Cardiff University) Myrddin Poetry (2025).

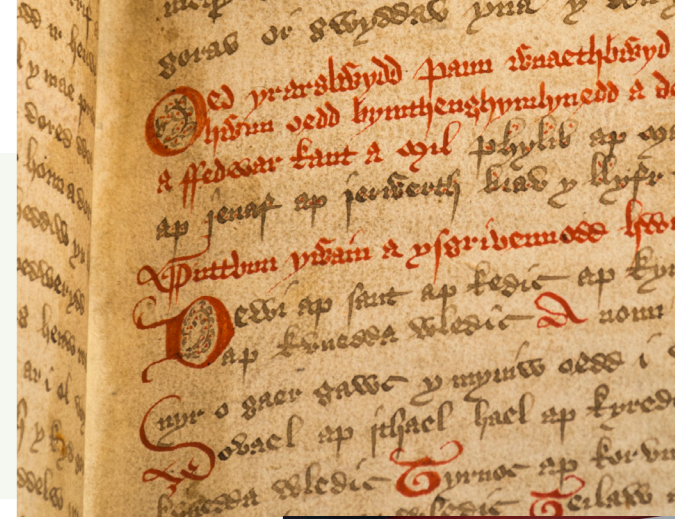
We also edit prose texts, including the Lives of saints, and legal texts relating to the Laws of Hywel Dda under the expertise of Dr Angharad Elias. Our most recent project in this area is 'Gutun Owain: The First Welsh Renaissance Man?', an AHRC Catalyst award 2025–8, led by Dr Jenny Day.

We are pleased to announce that Fforwm Beirdd yr Uchelwyr (The Poets of the Nobility Forum) will be sponsored from next spring through a generous donation from the family of the first executive Director, in memory of the contribution of their parents, Luned and R. Geraint Gruffydd.

Y Seintiau

Arweiniodd prosiectau o dan nawdd yr AHRC, rhwng 2013 a 2022, at gyhoeddi golygiadau newydd o lenyddiaeth ganoloesol Gymraeg a Lladin yn ymwneud â seintiau Cymru gynnar. Bu cydweithio rhwng y Ganolfan, Llyfrgell Genedlaethol Cymru, Coleg y Brenin Llundain a Phrifysgol Caer-grawnt. Datblygwyd adnodd 'Cwlt y Seintiau yng Nghymru' (seintiau.cymru) sy'n cyflwyno gwybodaeth am seintiau Cymru i gynulleidfa ehangach, ac yn cynnwys mapio'r lleoedd sy'n coffáu eu henwau a dangos sut y portreadir hwynt mewn celfyddyd weledol.

Saints

Successive AHRC-funded projects, between 2013 and 2022, supported the publication of new editions of medieval literature, composed in both Welsh and Latin, about the saints of early Wales. The projects involved collaborations between the Centre, the National Library of Wales, King's College London and the University of Cambridge. This included developing a resource (saints.wales) presenting information about the Welsh saints – including mapping the locations where they were venerated and how they have been represented in visual art.

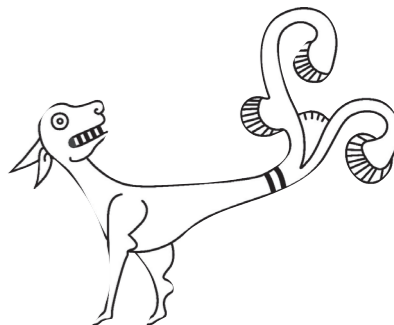

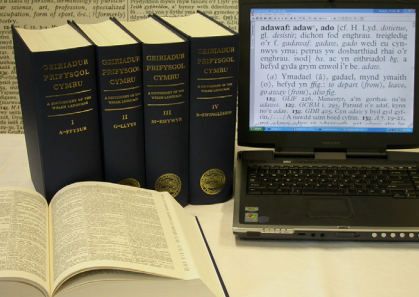
A Repertory of Welsh Manuscripts and Scribes

Yn 2022, cyhoeddodd y Ganolfan a Llyfrgell Genedlaethol Cymru orchestwaith Dr Daniel Huws, *A Repertory of Welsh Manuscripts and Scribes, c.800–c.1800*. Gyda Dr Gruffydd Antur wedi ymuno â'r Ganolfan, mae staff y ddau sefydliad yn cydweithio gydag arbenigwyr ym maes y Dyniaethau Digidol ym Mhrifysgol Caer-grawnt i ddatblygu'r adnodd ymhellach.

In 2022, the Centre and the National Library of Wales published Dr Daniel Huws's masterpiece, *A Repertory of Welsh Manuscripts and Scribes, c.800–c.1800*. Staff at the Centre – including Dr Gruffydd Antur – and NLW are collaborating with experts in the field of Digital Humanities at Cambridge University to further develop the resource.

Geiriadur Prifysgol Cymru

Ym 1921 sefydlodd Bwrdd Gwybodau Celtaidd Prifysgol Cymru gynllun i gynhyrchu geiriadur Cymraeg hanesyddol safonol ar lun yr *Oxford English Dictionary*. Treuliodd 27 o flynyddoedd yn casglu tystiolaeth a chyhoeddwyd y Geiriadur mewn pedair cyfrol rhwng 1950 a 2002. Daeth y cynllun yn rhan o'r Ganolfan Uwchfrydiau yn 2006 pan ddiwyddwyd y Bwrdd Gwybodau Celtaidd ac mae'r tîm bellach yn ailolygu'r Geiriadur yn drylwyr ac yn ychwanegu ato. Lansiodd fersiwn ar lein llawn yn 2014 sydd ar gael am ddim i'r cyhoedd, a'i ddilyn gan apiau ar gyfer iOS ac Android yn 2016. Yn ystod 2024 cofnodwyd bron i 3 miliwn o chwiliadau ar draws y platfformau hyn. Heddiw, cefnogir ein gwaith geiriadurol gan strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru. Golygydd Rheolaethol y Geiriadur yw Andrew Hawke, y Golygyddion Hŷn yw'r Athro Ann Parry Owen a Dr G. Angharad Fychan, a'r pedwar Golygydd Cynorthwyl yw Brenda Williams, Mary Williams, Dr Talat Chaudhri a Catrin Huws.

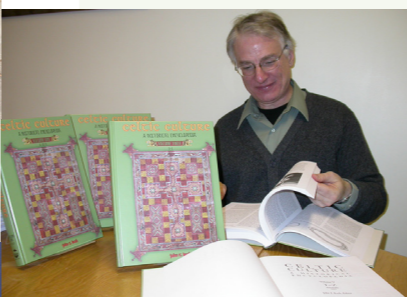
In 1921 the University of Wales Board of Celtic Studies established a project to produce a standard historical dictionary of Welsh modelled on the *Oxford English Dictionary*. 27 years were spent collecting evidence and the Dictionary was published in four volumes between 1950 and 2002. The project became part of the Centre in 2006 when the Board of Celtic Studies was disbanded, and the team is now revising and augmenting the Dictionary thoroughly. A full online version was launched in 2014, which is freely available to the public, followed by apps for iOS and Android in 2016. In 2024 almost 3 million searches were recorded across these platforms. Today our lexicography work is supported by the Welsh Government's Cymraeg 2050 (A million Welsh speakers) strategy. The Dictionary's Managing Editor is Andrew Hawke, the Senior Editors are Professor Ann Parry Owen and Dr G. Angharad Fychan and the Assistant Editors are Brenda Williams, Mary Williams, Dr Talat Chaudhri and Catrin Huws.

Leithoedd Celtaidd Cynnar

Er 1997, mae'r Ganolfan wedi arloesi mewn ymchwil i ieithyddiaeth Geltaidd gynnar gyda chyfres o brosiectau o dan arweiniad yr Athro John Koch, megis 'Yr Ieithoedd Celtaidd a Hunaniaeth Ddiwyllianol', 'Prydain Hynafol a Pharthau Môr Iwerydd' ac 'Ewrop Môr Iwerydd yn Oesoedd y Metelau'.

Cafodd y prosiect ymchwil rhyngddisgyblaethol 'Celfyddyd Cerrig, Ewrop Môr Iwerydd, Geiriau a Rhyfelwyr' (2019–23) gefnogaeth ariannol gan Gyngor Ymchwil Sweden (Vetenskapsrådet) a dehonglwyd tystiolaeth o Lychlyn, Cymru a Phenrhyn Iberia gyda chyfuniad blaengar o feysydd ieithyddiaeth, archaeoleg a geneteg.

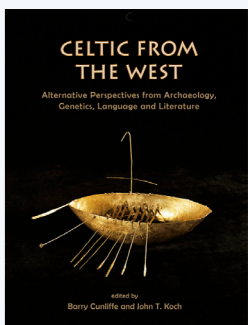
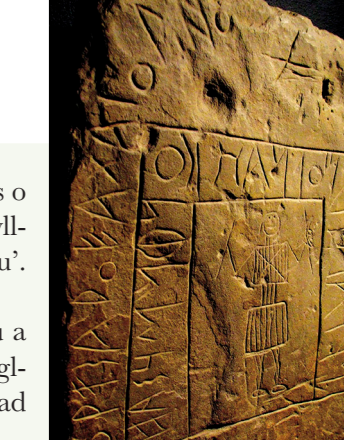
Bellach mae John Koch yn cydweithio ag ysgolheigion ym Mhrifysgol Göteborg ar brosiect 'Cyfrangau Arforol', sy'n mynd i'r afael â phatrymau ymfudo, symudedd a chyfnod o Norway i Iberia hyd ffasâd yr Iwerydd yn y cyfnod cynhanes.

Early Celtic Linguistics

Since 1997, the Centre has led research into early Celtic linguistics through several funded projects under the leadership of Professor John Koch. These include 'The Celtic Languages and Cultural Identity', 'Ancient Britain and the Atlantic Zone' (ABrAZo), and 'Atlantic Europe in the Metal Ages'.

The interdisciplinary research project 'Rock Art, Atlantic Europe, Words & Warriors' (RAW; 2019–23), funded by the Swedish Research Council (Vetenskapsrådet), interpreted evidence gathered in Scandinavia, Wales and the Iberian Peninsula, synthesising cutting-edge input in linguistics, archaeology and genetics.

John Koch is currently collaborating with colleagues at the University of Gothenburg on 'Maritime Encounters', which seeks to understand migration, mobility and exchange along the Atlantic façade from Norway to Iberia in Prehistory.

Astudiaethau Enwau Lleoedd

Mae enwau lleoedd yng Nghymru, ac enwau Cymraeg a Cheltaidd mewn rhannau eraill o Brydain, yn faes ymchwil pwysig i'r Ganolfan. Buom yn cydweithio â Chomisiwn Brenhinol Henebion Cymru i greu'r Rhestr o Enwau Lleoedd Hanesyddol, sy'n adnodd statudol gan Lywodraeth Cymru.

Dr David Parsons sy'n arwain yr ymchwil i enwau lleoedd hanesyddol, a ffrwyth prosiect ar enwau lleoedd swydd Amwythig oedd ei gyfrol *Welsh and English in Medieval Oswestry* (2022), ymysg cynhyrchion eraill.

Mae Dr Angharad Fychan, yr Athro Ann Parry Owen a Gareth Bevan yn aelodau o Banel Safoni Enwau Lleoedd Comisiynydd y Gymraeg. Maent ill tri hefyd yn weithgar gyda Chymdeithas Enwau Lleoedd Cymru, ac mae'r Ganolfan yn cefnogi ei chynhadledd flynyddol.

Rydym bellach yn ymchwilio i ranbarthau eraill lle mae'r ieithoedd Celtaidd wedi siapio'r map modern. Yn 2025 dyfarnwyd grant safonol tair blynedd gan yr AHRC i David Parsons ar gyfer 'Return to a Drowned Landscape: The Place-Names of the Isles of Scilly'.

Place-Name Studies

Welsh place-names, and the Celtic names elsewhere in the British Isles, are an important strand in the Centre's work. We have worked with the Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales to establish the List of Historic Place-Names of Wales, a statutory resource of Welsh Government.

Dr David Parsons leads on historic place-name research, and his work on the AHRC-funded 'The Place-Names of Shropshire' led to the publication – amongst other outputs – of his *Welsh and English in Medieval Oswestry* (2022).

Dr Angharad Fychan, Professor Ann Parry Owen and Gareth Bevan are members of the Welsh Language Commissioner's Place-Names Standardisation Panel. They are also involved with the Welsh Place-Name Society, and the Centre supports the society's annual conference.

We also research other regions where Celtic languages have significantly shaped the modern map. In 2025 David Parsons was awarded a three-year AHRC Standard Grant for 'Return to a Drowned Landscape: The Place Names of the Isles of Scilly'.

Diwylliant Gweledol

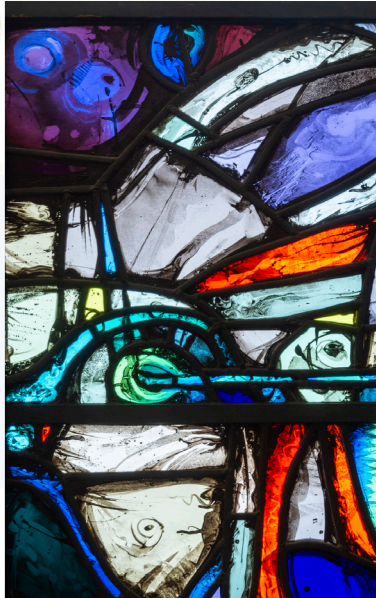
Er 1996 bu'r Ganolfan yn arloesi mewn ymchwil newydd bwysig i ddiwylliant gweledol Cymru. Cyhoeddodd y prosiect 'Diwylliant Gweledol Cymru', dan arweiniad Peter Lord, dair cyfrol brintiedig ac electronig ar hanes diwylliant gweledol yng Nghymru o'r Oesoedd Canol Cynnar hyd y 1960au.

Ymysg y prosiectau a'i dilynodd roedd 'Delweddu'r Beibl yng Nghymru' (2005–8) a 'Gwydr Lliw yng Nghymru' (2009–11). Yn ddiweddar, rydym wedi rhoi sylw i Archif Gwydr Lliw Coleg Celf Abertawe. Bydd prosiect newydd yn y maes hwn yn ystyried sut rydym yn gwerthuso arwyddocâd gwydr lliw. Cynhelir 'Arwyddocâd Gwydr Lliw' (2025–8) dan nawdd Catalyst yr AHRC a'i arwain gan Dr Martin Crampin.

Visual Culture

The Centre has pioneered important new research into the visual culture of Wales since 1994. The 'Visual Culture of Wales' project, led by Peter Lord, published three printed and electronic volumes on the history of visual culture in Wales from the Early Middle Ages up to the 1960s.

Subsequent projects include 'Imaging the Bible in Wales' (2005–8) and 'Stained Glass in Wales' (2009–11). Recent work has focused on the Stained Glass Archive in the Swansea College of Art. Future work in this area will consider how we evaluate the significance of stained glass, funded by an AHRC Catalyst project (2025–8) led by Dr Martin Crampin.

Rhamantiaeth a'r Oleuedigaeth yn y Gwledydd Celtaidd

Rhwng 1700 a 1900 trawsnewidiwyd Cymru mewn ffyrdd anhygoel. Mae cynhysgaeth y canrifoedd hyn – effeithiau amgylcheddol, trefedigaethol, cymdeithasol ac ieithyddol – yn parhau i siapio ein byd ni heddiw. Ers degawdau mae'r Ganolfan wedi bod yn hyrwyddo gwaith rhyngddisgyblaethol sy'n mynd i'r afael â chydblethu diwylliannol y cyfnod. O astudiaethau manwl ar unigolion fel y rhyfeddol Iolo Morganwg hyd at leisiau amrywiol y rhai oedd yn profi cynnwrf y Chwyldro Ffrengig, neu ymatebion teithwyr o rannau eraill o Brydain a chyfandir Ewrop i Gymru, mae ein hymchwil dan nawdd yr AHRC yn gosod bywydau a gwaith ysgrifenedig y Cymry yn eu cyd-destun.

Heddiw mae ein hymchwil i Thomas Pennant yn parhau, mewn partneriaeth â Phrifysgol Glasgow a'r Amgueddfa Byd Natur yn Llundain. Ystyriwn ei waith a'i gasgliadau yn eu cyd-destunau trefedigaethol ac amgylcheddol, gan gydweithio hefyd â Chymdeithas Thomas Pennant a Llyfrgell Genedlaethol Cymru. Arweinir y prosiect hwn gan yr Athro Mary-Ann Constantine, gyda Dr Ffion Mair Jones, Dr Elizabeth Edwards, Dr Rhys Kaminski-Jones a Dr Martin Crampin yn aelodau o'r tîm.

Romanticism and Enlightenment in the Celtic Countries

Between 1700 and 1900 Wales underwent unimaginable changes. The legacies of those centuries – environmental, colonial, social and linguistic – shape our world today. The Centre has played a leading role in supporting interdisciplinary work reflecting the entangled cultures and languages of the period. From in-depth explorations of individuals such as the flawed genius Edward Williams (Iolo Morganwg) to the range of voices responding to the French Revolution and the responses of British and European travellers to Wales, our AHRC-funded research situates the lives and writings of Welsh people in national and international contexts.

Our current project, a collaboration with the University of Glasgow and the Natural History Museum, London, explores the writings and specimen collections of the Welsh naturalist Thomas Pennant in their colonial and environmental contexts, in partnership with the Thomas Pennant Society and the National Library of Wales. It is led by Professor Mary-Ann Constantine with Dr Ffion Mair Jones, Dr Elizabeth Edwards, Dr Rhys Kaminski-Jones and Dr Martin Crampin as members of the team.

Grey Heron (*Ardea cinerea*) skull
On loan from the Andrew Taylor Collection
Image of Thomas Pennant's Grey Heron specimen (*Ardea cinerea*)
Natural History Museum, photo © Edwin Rose
Illustration of the Grey Heron

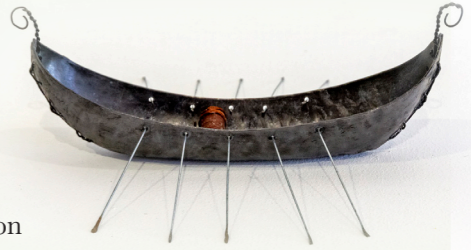
Cysylltiadau Cyfoes Rhwng Cymru a'r Gwledydd Celtaidd

O'i hanfod, mae Astudiaethau Celtaidd yn faes cymharol, gyda llawer o waith y Ganolfan yn canolbwyntio ar Gymru yn ei chysylltiadau â'r gwledydd Celtaidd a rhannau eraill o'r byd. Ymysg ein prosiectau AHRC yn y maes hwn mae 'Teithwyr Ewropeaidd yng Nghymru 1750–2010' a 'Teithwyr i Gymru', a oedd yn dadansoddi'r wlad a Chymreictod drwy deithlyfrau hanesyddol, almanaciau, gwyddoniaduron, dyddiaduron a thestunau eraill.

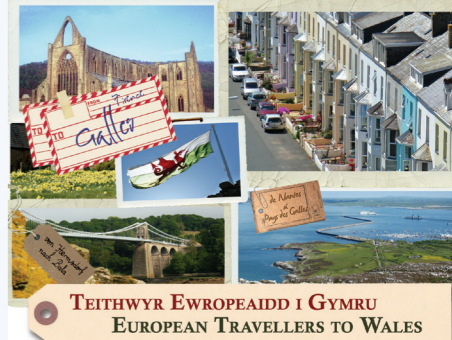
O dan arweiniad yr Athro Mary-Ann Constantine, rhoddodd y prosiect 'Porthladdoedd Ddoe a Heddiw' (ERDF; 2019–23) gyfle i ni gydweithio gydag awduron ac artistiaid wrth ymchwilio i'r cysylltiadau masnachol, crefyddol, gwleidyddol, hamdden a theuluol a fu rhwng Cymru ac Iwerddon dros y canrifoedd.

Ers dros bymtheng mlynedd, bu'r Ganolfan yn cydweithio'n agos â'r Centre de recherche bretonne et celtique ym Mhrifysgol Brest. Oddi ar 2022, o dan arweiniad yr Athro Heather Williams, bu'r ddwy ganolfan yn gweithio ar brosiect a gyllidwyd gan CollexPersée i fynd i'r afael ag archifau Cymreig yn Llydaw a'r archifau Llydewig yng Nghymru, mewn cydweithrediad â'r Llyfrgell Genedlaethol.

Contemporary Connections Between Wales and the Celtic Countries

Celtic Studies is an inherently comparative discipline. Much of the work at the Centre examines Wales and its connections with the Celtic countries and other parts of the world. AHRC-funded projects in this area include 'European Travellers to Wales 1750–2010' and 'Travellers to Wales', which examined the representations of Wales and Welshness through travelogues, almanacs, encyclopaedias, diaries and other texts.

Under the leadership of Professor Mary-Ann Constantine, the ERDF project 'Ports Past and Present' (2019–23) gave us an opportunity to work with writers, artists and local communities in the five ferry ports around the Irish Sea, exploring centuries of connections – economic, religious, political and personal – between Wales and Ireland.

For over fifteen years, the Centre has worked closely with the Centre de recherche bretonne et celtique at the University of Brest. Since 2022, under the leadership of Professor Heather Williams, the two centres have worked on a Collex-Persée-funded project to explore the Welsh archives in Brittany and the Breton archives in Wales, in collaboration with the National Library of Wales.

Y Bywgraffiadur Cymreig

Mae'r Ganolfan yn gyfrifol am *Y Bywgraffiadur Cymreig* mewn partneriaeth â Llyfrgell Genedlaethol Cymru. Cyhoeddwyd cyfrolau gwreiddiol y *Bywgraffiadur* gan Anrhydeddus Gymdeithas y Cymmrodorion, ac mae'r cyfan bellach ar gael yn rhad ac am ddim ar lein. Yr Athro Emeritws Dafydd Johnston yw'r Golygydd ar hyn o bryd, gyda'r Athro Elin Haf Gruffydd Jones yn Olygydd Cynorthwyol.

The Dictionary of Welsh Biography

The Centre is responsible for *The Dictionary of Welsh Biography* in partnership with the National Library of Wales. The original volumes were published by the Honourable Society of Cymmrodorion, and the entire contents are now freely available online. The current Editor is Emeritus Professor Dafydd Johnston with Professor Elin Haf Gruffydd Jones as Assistant Editor.

Cyfieithu Llenyddol a Thestunol

Mae cyfieithu llenyddol a thestunol wedi cysylltu'r ieithoedd Celtaidd gyda ieithoedd llafar ac ysgrifenedig eraill ar hyd y canrifoedd, ac mae rôl ganolog i gyfieithu yn nifer fawr o brosiectau'r Ganolfan.

Heddiw arweinir y maes hwn gan Alexandra Büchler, Dr Elizabeth Edwards a'r Athro Elin Haf Gruffydd Jones, gyda Nici Beech, gan ganolbwyntio ar feysydd polisi, dyniaethau digidol ac ymgysylltu strategol gyda'r sector yng Nghymru ac yn rhyngwladol.

Mae'r Ganolfan yn gartref i Gyfnwidfa Lên Cymru ac i Lenyddiaeth ar draws Ffiniau – a gefnogir gan Gyngor y Celfyddydau a Chymru Greadigol – gan gysylltu Cymru a'r byd drwy gyfieithu llenyddol cyfoes a chyfnwid diwylliannol.

Bu'r Gyfnwidfa Lên a Lenyddiaeth ar draws Ffiniau yn allweddol wrth sefydlu'r Rhwydwaith Ewropeaidd ar gyfer Cyfieithu Llenyddol (ENLIT) ynghyd ag Ymgyrch Dinas Llên Aberystwyth-Ceredigion i geisio dynodiad UNESCO i'r ardal.

Lletyir casgliad arbenigol o lenyddiaeth gan awduron Cymreig mewn cyfieithiadau i dros 40 o ieithoedd yn Llyfrgell y Ganolfan, y mwyafrif yn ffrwyth gwaith strategol Cyfnwidfa Lên Cymru a Lenyddiaeth ar draws Ffiniau.

Literary and Textual Translation

Literary and textual translation has connected the Celtic languages with other vernacular and written languages across the centuries. Translation is central to many of the Centre's research projects.

Today this theme is led by Alexandra Büchler, Dr Elizabeth Edwards and Professor Elin Haf Gruffydd Jones, with Nici Beech, focusing on policy, digital humanities and strategic engagement with the sector in Wales and internationally.

The Centre is home to Wales Literature Exchange and Literature Across Frontiers – supported by the Arts Council of Wales and Creative Wales – connecting Wales and the world through contemporary literary translation and cultural exchange.

Both are founding members of the European Network for Literary Translation and also of the Aberystwyth-Ceredigion City of Literature Campaign to achieve UNESCO designation for the area.

A specialist collection of Welsh literature in translations into over 40 languages is housed in the Centre Library, published largely as the result of the strategic work of Wales Literature Exchange and Literature Across Frontiers.

Polisi a Chynllunio Iaith – Ieithoedd Lleiafrifedig Ewrop

Mae ein gwaith yn y maes hwn yn adeiladu ar y gyfres arloesol Hanes Cymdeithasol yr Iaith Gymraeg, a olygwyd gan yr Athro Geraint H. Jenkins.

Er 2021, cadeirir Rhwydwaith Ymchwil Cydweithredol: Addysg Ddwieithog a'r Gymraeg gan yr Athro Elin Haf Gruffydd Jones gan ddod ag ymchwilwyr ynghyd o bob prifysgol yng Nghymru, ac yn rhyngwladol, i gydgyhoeddi ac i gydweithio ar brosiectau ymchwil.

Yn 2022, sefydlwyd Cadair Alan R. King mewn Sosioieithyddiaeth, gyda chefnogaeth Sefydliad Etxepare Gwlad y Basg, i roi cyfle i ymchwilydd o Wlad y Basg dreulio cyfnod yn y Ganolfan gan gryfhau'r cysylltiadau rhwng y ddwy wlad yn y maes polisi ac ymchwil allweddol hwn. Yn 2023, cynhaliwyd y Gynhadledd Ryngwladol ar Ieithoedd Lleiafrifol yng Nghymru am y tro cyntaf mewn 30 mlynedd, ac fe'i trefnwyd gan y Ganolfan.

Oddi ar 2023, bu'r Athro Elin Haf Gruffydd Jones, Dr Richard Glyn Roberts, Catrin Llwyd a Dr Gwen Gruffudd yn gweithio ar brosiect 'BRO: Arolwg Sosioieithyddol Cynhwysfawr o Gymunedau Cymraeg Cyfoes', mewn cydweithrediad â'r Athro Conchúr Ó Giollagáin o Brifysgol yr Ucheldiroedd a'r Ynysoedd a'r Athro David Willis o Goleg Iesu Rhydychen, gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru. Rydym yn un o sylfaenwyr 'Plurilingmedia: Lluosogrwydd Ieithyddol ac Amgylchedd Newidiol Cyfryngau Ewrop' (2024–8) a gefnogir gan European Cooperation in Science and Technology (E-COST) ac yn aelod llawn o FOSTERLANG (2025–8), un o'r brosiectau llwyddiannus cyntaf i brifysgol yng Nghymru o fewn Horizon Europe ers i'r Deyrnas Gyfunol ailymuno â'r rhaglen.

Language Policy and Planning – Contemporary European Minoritized Languages in Society

Our work in this field builds on the ground-breaking series The Social History of the Welsh Language, edited by Professor Geraint H. Jenkins.

Since 2021, Professor Elin Haf Gruffydd Jones has chaired the Collaborative Research Network: Bilingual and Welsh Language Education, bringing together researchers from all HEIs in Wales, and internationally, to co-publish and collaborate on research projects.

In 2022, the Alan R. King Chair in Sociolinguistics was established, with the support of the Etxepare Basque Institute, to host a Basque researcher at the Centre, strengthening the ties between the two countries in this key research and policy area. In 2023, the International Conference on Minority Languages was held in Wales for the first time in 30 years, and this was organized by the Centre.

Since 2023, Professor Elin Haf Gruffydd Jones, Dr Richard Glyn Roberts, Catrin Llwyd and Dr Gwen Gruffudd have been working on 'Prosiect BRO: A Comprehensive Sociolinguistic Survey of Contemporary Welsh-Speaking Communities', in collaboration with Professor Conchúr Ó Giollagáin of the University of the Highlands and Islands and Professor David Willis of Jesus College, Oxford, with the support of the Welsh Government. We are a founder member of 'Plurilingmedia: Language Plurality in Europe's Changing Media Sphere' (2024–8), supported by the European Cooperation in Science and Technology (E-COST) and are a full partner in FOSTERLANG (2025–8), one of the first successful projects for a Welsh HEI in Horizon Europe since the UK rejoined the programme.

PLURILINGMEDIA
Lluosogrwydd Ieithyddol ac
Amgylchedd Newidiol Cyfryngau Ewrop

Language Plurality in
Europe's Changing Media Sphere

Ni fyddai ein gwaith ymchwil yn bosib, heb gymorth Nia Davies, Dr Angharad Elias, Dr Gwen Gruffudd ac Elisabeth Howells.

Our research would not be possible without the support of Nia Davies, Dr Angharad Elias, Dr Gwen Gruffudd and Elisabeth Howells.

DYDD MERCHER 17 MEDI 2025 / WEDNESDAY 17 SEPTEMBER 2025

AMSER / TIME			
10:00–11:00	Cofrestru (y tu allan i'r Drwm) / Registration (outside the Drwm)		
11:00–11:30	Seremoni Agoriadol / Opening Ceremony (Drwm) Yr Athro Elin Haf Gruffydd Jones, Cyfarwyddwr y Ganolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd / Professor Elin Haf Gruffydd Jones, Director of the Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies Yr Athro Elwen Evans KC, Is-Ganghellor Prifysgol Cymru a Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant / Professor Elwen Evans KC, Vice-Chancellor of the University of Wales and University of Wales Trinity Saint David Y Gwir Anrh Mark Drakeford AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg / Rt Hon Mark Drakeford MS, Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language Dr Rhodri Llwyd Morgan, Prif Weithredwr Llyfrgell Genedlaethol Cymru / Dr Rhodri Llwyd Morgan, Chief Executive of the National Library of Wales (with simultaneous translation into English)		
11:30–12:30	PRIF SIARADWR / PLENARY (Drwm): Dr Ian Stewart, 'Revisiting the heroic age of Celtic philology: Gaidoz, Jubainville and the Revue celtique' Cadeirydd / Chair: Yr Athro / Professor Mary-Ann Constantine		
12:30–1:30	CINIO / LUNCH (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		
	Drwm	Ystafell y Cyngor / Council Chamber	Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive
1:30–2:00	Panel: Craig Willis, Enrique Uribe-Jongbloed, Orsolya Bukovinszky-Csáki, & Jenny Stenberg-Sirén, 'European minority languages and digitalized media'	Panel: Ceridwen Lloyd-Morgan, Sara Elin Roberts & Angharad Elias, 'Gair a delwedd: cynhyrchu llawysgrifau Cyfraith Hywel'	John T. Koch, 'Some implications of recent research in archaeogenetics, archaeology and historical linguistics for the origin and early evolution of the Celtic languages'

2:00–2:30	Panel: Craig Willis, Enrique Uribe-Jongbloed, Orsolya Bukovinszky-Csáki & Jenny Stenberg-Sirén, 'European minority languages and digitalized media'	Panel: Ceridwen Lloyd-Morgan, Sara Elin Roberts & Angharad Elias, 'Gair a delwedd: cynhyrchu llawysgrifau Cyfraith Hywel'	Alexander Failleyev, "New" Gaulish names from France and their importance for Celtic historical grammar'
2:30–3:00	Panel: Craig Willis, Enrique Uribe-Jongbloed, Orsolya Bukovinszky-Csáki & Jenny Stenberg-Sirén, 'European minority languages and digitalized media'	Panel: Ceridwen Lloyd-Morgan, Sara Elin Roberts & Angharad Elias, 'Gair a delwedd: cynhyrchu llawysgrifau Cyfraith Hywel'	Andrew Hawke, 'Not ChatGPT ... yet: Designing a responsive interface for Geiriadur Prifysgol Cymru'
3:00–3:30	PANED / TEA (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		
3:30–4:00	Jonathan Morris & Charlotte Brookfield, 'Cymhelliant, hyder a hunaniaeth ymhlith dysgwyr y Gymraeg yng Nghymru a thu hwnt'*	Panel: Luciana Cordo Russo, Helen Fulton & Matt Lampitt, 'Text and translation in the medieval March of Wales'	David Willis, 'Sut i greu terfyniadau berfol Celtaeg newydd: yr ôl-ddodiad dyfodol -iff yn y Gymraeg'
4:00–4:30	Maria Dimitropoulou, "Prepare, persevere and try to enjoy the experience": family-based Irish language transmission in Ireland'	Panel: Luciana Cordo Russo, Helen Fulton & Matt Lampitt, 'Text and translation in the medieval March of Wales'	Iwan Wyn Rees, 'Rhwyng "un gwenyn" unig a'r eang "serods": goleuni newydd ar ddatblygiad y morffolegol dorfol mewn Cymraeg cyfoes'
4:30–5:00	Dafydd Johnston, 'Tewdwr Mawr ym marddoniaeth y bymthegfed ganrif*'	Panel: Luciana Cordo Russo, Helen Fulton & Matt Lampitt, 'Text and translation in the medieval March of Wales'	Talat Chaudhri, 'Arolwg o brosesau diweddar o fathu geiriau yn yr 21ain ganrif'
5:15–7:00	Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive Coffáu'r Athro Geraint H. Jenkins, Cyfarwyddwr y Ganolfan (1993–2008), gyda derbynnyd gwin In memory of Professor Geraint H. Jenkins, Director of CAWCS (1993–2008), with wine reception Siaradwyr / Speakers: Yr Athro / Professor Ann Parry Owen, Dr Dylan Phillips, Dr Marion Löffler, Yr Athro / Professor Mary-Ann Constantine, Mr Peter Lord Cadeirydd / Chair: Yr Athro / Professor Elin Haf Gruffydd Jones (with simultaneous translation into English)		

* Darperir cyfieithu ar y pryd.

* Simultaneous translation provided.

AMSER / TIME	Drwm	Ystafell y Cyngor / Council Chamber	Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive
9:30–10:00	David McBride, “Y wraig wleddfawr a geidw’r llys”: depictions of patronesses in bardic poetry’	Panel: Elin Haf Gruffydd Jones, Richard Glyn Roberts & Catrin Llwyd, ‘Prosiect Bro: arolwg sosioieithyddol cynhwysfawr o gymunedau Cymraeg cyfoes’	Sally Sadler, ‘Finding Fenton: writing a biography of the 18 th -century Pembrokehire travel writer, Richard Fenton’
10:00–10:30	Alaw Mai Edwards, “Ac unrhawn â gown rhaiin”: y farddoniaeth, y bywyd materol a llais y ferch yng Nghymru’r Oesoedd Canol’*	Panel: Elin Haf Gruffydd Jones, Richard Glyn Roberts & Catrin Llwyd, ‘Prosiect Bro: arolwg sosioieithyddol cynhwysfawr o gymunedau Cymraeg cyfoes’	Elliot MacMillan, “‘Most agreeable to a Traveller”: Richard Gough in Pembrokehire and eighteenth-century antiquarian travel writing’
10:30–11:00	Kit Kapphahn, ‘Revisiting the poet as spouse of his patron in medieval Welsh poetry’	Panel: Elin Haf Gruffydd Jones, Richard Glyn Roberts & Catrin Llwyd, ‘Prosiect Bro: arolwg sosioieithyddol cynhwysfawr o gymunedau Cymraeg cyfoes’	Mary-Ann Constantine, ‘Saint Winifred’s bloody moss’
11:00–11:30	PANED / TEA (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		
11:30–12:30	PRIF SIARADWR / PLENARY (Drwm): Yr Athro / Professor Mererid Hopwood, “‘Hen linell bell nad yw’n bod”: cerdd tafod arall’ Cadeirydd: Yr Athro / Professor Elin Haf Gruffydd Jones (with simultaneous translation into English)		
12:30–1:30	CINIO / LUNCH (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		
	Drwm	Ystafell y Cyngor / Council Chamber	Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive
1:30–2:00	Alexandra Büchler & Nici Beech, ‘Making Welsh-language literature travel’	Malo Adeux, ‘Ystoria Daret: sources, circulation, reception’	Elena Parina, ‘Dugiaid, ffolaid and ffesawntes: English loanwords in 16 th -century translated texts’

2:00–2:30	Megan Farr, ‘Beyond borders: translation exchange in Welsh children’s literature’	Joshua Byron Smith, ‘The Llanstephan 1 Brut y Brenhinedd and its Latin source’	Dagmar Bronner, ‘Phrasing the faith in early modern Welsh: the texts of the Apostles’ Creed and the Lord’s Prayer in Catechism translations of the 16th and 17th centuries’
2:30	Lansiad llyfrau / Book launch (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive) Rhys Kaminski-Jones, Welsh Revivalism in Imperial Britain, 1707–1819: True Britons and Celtic Empires (Woodbridge: The Boydell Press, 2025) Ffion Mair Jones, Thomas Pennant: cysylltiadau Cymreig (Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 2025)		
3:00	PANED / TEA (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		
3:30–4:00	Catrin Huws, ‘Y moesau bwrdd: cip ar foes ac arfer yn llysoedd yr uchelwyr’	Panel: Jane Cartwright, Jeanne Mehan & Martin Crampin, ‘Saints’ Lives and traditions’	Panel: Lloyd Roderick, Cathryn Charnell-White & Eryn M. White, ‘Ymestyn gorwelion tanygrifwyr llyfrau Cymraeg cyn 1820: rhestrau, rhwydweithiau a’r sffêr cyhoeddus’
4:00–4:30	Rowan Zhao, ‘Pa ddiawl? Y diawl ym marddoniaeth y cywyddwyr’	Panel: Jane Cartwright, Jeanne Mehan & Martin Crampin, ‘Saints’ Lives and traditions’	Panel: Lloyd Roderick, Cathryn Charnell-White & Eryn M. White, ‘Ymestyn gorwelion tanygrifwyr llyfrau Cymraeg cyn 1820: rhestrau, rhwydweithiau a’r sffêr cyhoeddus’
4:30–5:00	Olga Vanherle, ‘Golygu a chyd-destunoli Ystoria o wyrthie Mihangel (llygr.Peniarth 182, tt.77–142)’	Panel: Jane Cartwright, Jeanne Mehan & Martin Crampin, ‘Saints’ Lives and traditions’	Panel: Lloyd Roderick, Cathryn Charnell-White & Eryn M. White, ‘Ymestyn gorwelion tanygrifwyr llyfrau Cymraeg cyn 1820: rhestrau, rhwydweithiau a’r sffêr cyhoeddus’
7:00	Swper y gynhadledd / Conference dinner (Bwyty Consti Restaurant)		

* Darperir cyfieithu ar y pryd.

* Simultaneous translation provided.

AMSER / TIME	Drwm	Ystafell Seminar y Ganolfan / CAWCS Seminar Room	Archif Ddarlledu Cymru /Wales Broadcast Archive
9:30–10:00	Panel: Adam Coward, James January-McCann & Scott Lloyd, 'Studying place-names at the RCAHMW: past, present and future'*	Panel: Rhys Kaminski-Jones, Ffion King & Bobbi King, 'Astudiaethau Celtaidd a'r dde eithafol gyfoes / Celtic Studies and the contemporary far-right'* (hybrid)	Panel: Ann Parry Owen, Jenny Day & Eurig Salisbury, 'Beirdd ac ysgolheigion y gogledd-ddwyrain'
10:00–10:30	Panel: Adam Coward, James January-McCann & Scott Lloyd, 'Studying place-names at the RCAHMW: past, present and future'*	Panel: Rhys Kaminski-Jones, Ffion King & Bobbi King, 'Astudiaethau Celtaidd a'r dde eithafol gyfoes / Celtic Studies and the contemporary far-right'* (hybrid)	Panel: Ann Parry Owen, Jenny Day & Eurig Salisbury, 'Beirdd ac ysgolheigion y gogledd-ddwyrain'
10:30–11:00	Panel: Adam Coward, James January-McCann & Scott Lloyd, 'Studying place-names at the RCAHMW: past, present and future'*	Panel: Rhys Kaminski-Jones, Ffion King & Bobbi King, 'Astudiaethau Celtaidd a'r dde eithafol gyfoes / Celtic Studies and the contemporary far-right'* (hybrid)	Panel: Ann Parry Owen, Jenny Day & Eurig Salisbury, 'Beirdd ac ysgolheigion y gogledd-ddwyrain'
11:00–11:30	PANED / TEA (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		
11:30–12:00	Geraint Evans, 'Williams Pantycelyn and Welsh printing in Bristol'	Liz Edwards, 'Musical curiosity: Edward Jones's global contexts for Welsh song'	Gruffudd Antur, 'Hen bethau newydd: ychwanegiadau a chywiriadau i Repertory Daniel Huws'
12:00–12:30	John Harding, 'Celtic languages and the Anglican policy 1540–1800'	Hywel Davies, 'Ancient, modern and bloody Britons: Welsh terror from Cardigan Bay to Wicklow 1797–8'	David Parsons, 'Cymru Edward Lhwyd a'r Repertory'
12:30–1:00	Dewi Alter, 'Traethodau Robert Owen yn Llyfrgell Apstolaidd y Fatican, "de adventu Cadwalladri regis Britonum ad Urbem"'	Shân Morgain, 'The Mabinogi, <i>traddodiadau Cymreig</i> obscured: Anglocentrism, colonialism & "Celtic Mythology" (with a practical <i>Gwead Cymreig</i> if writing in English or another language) (Zoom yn unig / Zoom only)	Ffion Mair Jones, 'Angharad yr achyddes: archwiliad cychwynnol o gyfraniad Angharad Llwyd (1780–1866) ym maes casglu a chofnodi achau'
1:00–2:00	CINIO / LUNCH (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		

2:00–2:30	Claire Lober, 'Multilingual commentaries on Proffwydoliaeth Myrddin'	Bord Gron / Round Table: Helen Fulton, Elin Haf Gruffydd Jones, Natalie Williams, Liz Edwards & Mary-Ann Constantine, 'Astudiaethau Cymreig: ymchwil am Gymru / Wales Studies: research about Wales'*	Elisabeth Chatel, 'Welsh studies in France under the Third Republic (1876–1934)'
2:30–3:00	David Callander, 'Y Bedwenni'*	Bord Gron / Round Table: Helen Fulton, Elin Haf Gruffydd Jones, Natalie Williams, Liz Edwards & Mary-Ann Constantine, 'Astudiaethau Cymreig: ymchwil am Gymru / Wales Studies: research about Wales'*	Helena Anderson, ' <i>Galloise/Gauloise</i> : Gwen John and national identity in modern art histories'
3:00–3:30	Ben Guy, 'Datblygiad yr englyn dienw yn y ddeuddegfed ganrif: mesur ac odl'*	Bord Gron / Round Table: Helen Fulton, Elin Haf Gruffydd Jones, Natalie Williams, Liz Edwards & Mary-Ann Constantine, 'Astudiaethau Cymreig: ymchwil am Gymru / Wales Studies: research about Wales'*	Heather Williams, 'Pan-celticism as a transnational perspective on Frenchness'
3:30–4:00	PANED / TEA (Archif Ddarlledu Cymru / Wales Broadcast Archive)		
4:00–5:00	PRIF SIARADWR / PLENARY (Drwm): Yr Athro / Professor Barry Lewis, 'Ailystyried dwy gerdd broffwyddol: "Mal rot yn troi" a <i>Glaswawd Taliesin</i> ' (with simultaneous translation into English) Cadeirydd / Chair: Yr Athro / Professor Ann Parry Owen CLOI'R GYNHADLEDD / CLOSE OF CONFERENCE		

* Darperir cyfieithu ar y pryd.

* Simultaneous translation provided.

Prif Siaradwyr • Keynote Speakers

Hanesydd yw Ian Stewart sy'n ymdrin â gwybodaeth a syniadau am iaith, cenedl a hil yn Ewrop yn ystod y ddeunawfed ganrif a'r bedwaredd ganrif ar bymtheg. Cyhoeddwyd ei lyfr cyntaf *The Celts: A Modern History* gan Wasg Prifysgol Princeton ym mis Mawrth 2025. Ar hyn o bryd mae'n gymrawd Marie Curie-Skłodowska yn yr École des hautes études en sciences sociales yn Mharis.

Ian Stewart is a historian of knowledge and ideas of language, nation, and race in Europe during the eighteenth and nineteenth centuries. His first book *The Celts: A Modern History* was published in March 2025 by Princeton University Press. At present he is a Marie Curie-Skłodowska fellow at the École des hautes études en sciences sociales in Paris.

Ganed Barry Lewis yn y Trallwng. Mynychodd Brifysgol Caer-grawnt ac yna ennill doethuriaeth o Adran y Gymraeg ac Astudiaethau Celtaidd, Aberystwyth. Ymunodd â'r Ganolfan Uwchfrydiau yn 2001 fel cymrawd ymchwil ar brosiect Beirdd yr Uchelwyr; ac aeth ymlaen i weithio ar ddau brosiect arall, sef Guto'r Glyn a phrosiect Cwlt y Seintiau yng Nghymru, tra oedd yno. Yn 2014 fe'i hapwyntiwyd yn Athro yn Ysgol Astudiaethau Celtaidd Athrofa Uwchfrydiau Dulyn (SCS-DIAS). O ganlyniad symudodd i Iwerddon, ond mae'n parhau i ddilyn gwaith y Ganolfan gyda diddordeb.

Barry Lewis was born in Welshpool. He attended the University of Cambridge and then gained a PhD from the Department of Welsh and Celtic Studies, Aberystwyth. He joined the Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies in 2001 as a research fellow on the Poets of the Nobility project. While there, he went on to work on two further projects, Guto'r Glyn and the Cult of Saints in Wales. In 2014 he was appointed a professor in the School of Celtic Studies in the Dublin Institute for Advanced Studies (SCS-DIAS). As a consequence, he moved to Ireland, but he still follows the work of the Centre with interest.

Mae Mererid yn Athro yn Adran y Gymraeg ac Astudiaethau Celtaidd, Prifysgol Aberystwyth. Yn 2022 cyhoeddodd *Dychmygu Iaith* gyda Gwasg Prifysgol Cymru. Yn y gyfrol hon, ystyrir ein perthynas ag iaith drwy ddadansoddi detholiad o gerddi gan feirdd o bedwar ban byd, a phob un yn portreadu iaith mewn ffyrdd gwahanol. Cyfeithodd Mererid nifer o weithiau llenyddol i'r Gymraeg gan gynnwys dramâu o'r Sbaeneg a'r Almaeneg ar gyfer Theatr Genedlaethol Cymru. Ei llyfr diweddaraf yw *Mae* (Cyhoeddiadau Barddas, 2025), sef ei hail gasgliad o gerddi caeth a rhydd.

Mererid is a professor in the Department of Welsh and Celtic Studies at Aberystwyth University. In 2022 she published *Dychmygu Iaith* with the University of Wales Press. In this study she considers our relationship with language by analysing a selection of poems composed by poets from all over the world, each portraying language in different ways. Mererid has translated a number of literary works into Welsh, including Spanish and German plays for Theatr Genedlaethol Cymru. Her latest publication, *Mae* (Cyhoeddiadau Barddas, 2025), is her second collection of poems in the strict metres and in free verse.

Ar gyfer crynodebau o'r papurau gweler gwefan Gorwelion

For paper abstracts visit the Gorwelion webpage

Defnyddiwch yr hashnod #Gorwelion2025 is our Conference Hashtag

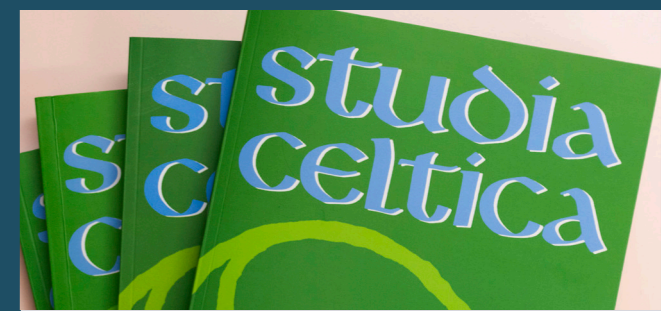
Y Bywgraffiadur Cymreig
Dictionary of Welsh Biography

Cyhoeddir ar y cyd gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchfrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru, gyda chefnogaeth Anrhydeddus Gymdeithas y Cymmrodorion.

Published jointly by the National Library of Wales and the University of Wales Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies, with the support of the Honourable Society of Cymmrodorion.

<https://bywgraffiadur.cymru>
<https://biography.wales>

Mae diddordebau *Studia Celtica* yn cwmpasu iaith a Llenyddiaeth, Hanes a Chyfraith, Archaeoleg a Chelf.

Cyhoeddir rhifynnau ar ddiwedd y flwyddyn, a gellir tanysgrifio i dderbyn copi print neu ar-lein. Ceir gwybod-aeth ar wefan Gwasg Prifysgol Cymru.

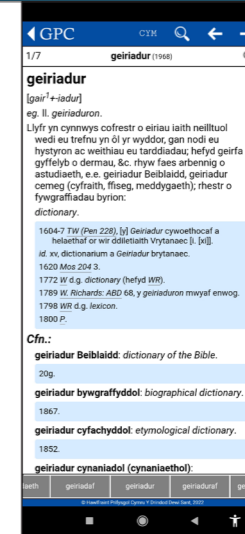
The interests of *Studia Celtica* encompass Language and Literature, History and Law, and Archaeology and Art.

Issues are published at the end of the year, and you can subscribe to receive a print or online copy. For information, visit the University of Wales Press website.

Geiriadur hanesyddol safonol y Gymraeg.
Ar gael AM DDIM ar y We ac fel ap.

The standard historical dictionary of Welsh.
Available FREE on the Web and as an app.

Ar lein / online: <https://www.geiriadur.ac.uk/gpc/gpc.html>

Geiriadur
Prifysgol Cymru
GPC
A Dictionary of
the Welsh Language

RHWYDWAITH ASTUDIAETHAU CYMREIG

Ymchwil am Gymru, i Gymru a'r byd

WALES STUDIES NETWORK

Research about Wales, for Wales and the World

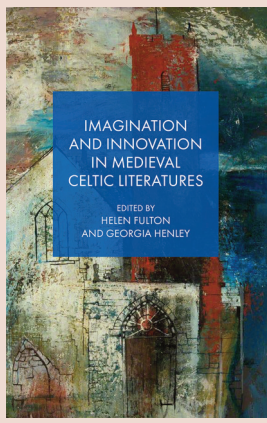
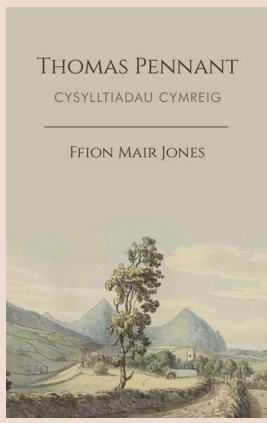
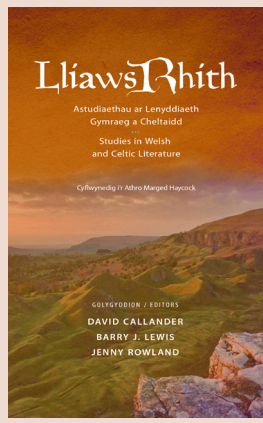
Gyda chefnogaeth
Supported by

COFRESTRU | SIGN UP

- Mae Astudiaethau Cymreig yn waith ymchwil am Gymru, i Gymru a'r byd. Mae'n faes rhyngddisgyblaethol ac yn cwmpasu'r holl feysydd ymchwil – ein hiaith, ein diwylliant, ein daearyddiaeth, ein pobl, iechyd a lles, a mwyr.
- Mae Rhwydwaith Astudiaethau Cymreig yn fforwm newydd ar gyfer yr holl ymchwilwyr ac arbenigwyr sy'n gweithio o fewn Astudiaethau Cymreig i gysylltu, cydweithredu a hyrwyddo Astudiaethau Cymreig.
- Cefnogir Rhwydwaith Astudiaethau Cymreig gan Gymdeithas Ddysgedig Cymru. Cymdeithas Ddysgedig Cymru yw Academi Genedlaethol Cymru ar gyfer y Gwyddorau, Celfyddydau a'r Dyniaethau: www.cymdeithasddysgedig.cymru.
- Wales Studies is research about Wales, for Wales and the world. It is an interdisciplinary field and encompasses all areas of enquiry – our language, our culture, our geography, our people, health and wellbeing, and more.
- The Wales Studies Network is a new forum for all researchers and experts working in Wales Studies to connect, collaborate and promote Wales Studies.
- The Wales Studies Network is supported by the Learned Society of Wales. The Learned Society of Wales is Wales's National Academy for Sciences, Arts and Humanities: www.learnedsociety.wales.

I ddathlu deugainmlwyddiant sefydlu Canolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru, mae gennym 20% oddi ar rai o'n cyhoeddiadau astudiaethau Celtaidd a Chymru!

Ewch ati i bori drwy ein llyfrau isod, gan ddefnyddio'r cyfeirnod CAWCS20 pan yn talu. Bydd y gostyngiad hwn yn dod i ben 31ain Hydref 2025.

To celebrate the 40th anniversary of the University of Wales Centre for Advanced Welsh and Celtic Studies, we are offering 20% off our Celtic and Wales Studies titles!

Use code CAWCS20 at checkout. Discount ends 31st October 2025.

Sganiwch i bori trwy gyhoeddiadau astudiaethau Celtaidd a Chymraeg Gwasg Prifysgol Cymru

Scan to explore Celtic and Welsh studies from the University of Wales Press

GWASG PRIFYSGOL CYMRU
UNIVERSITY OF WALES PRESS

CYHOEDDI CYMRU A'R BYD ER 1922
PUBLISHING WALES AND THE WORLD SINCE 1922

Gwerddon

Yr e-gyfnodolyn academaidd Cymraeg

Ydych chi'n gwneud ymchwil academaidd?

Beth am ystyried cyhoeddi yn Gwerddon?

Mae Gwerddon yn cyhoeddi gwaith ysgolheigaidd gwreiddiol ar draws ystod eang o ddisgyblaethau academaidd - o ddaeryddiaeth i ieithyddiaeth, o ffiseg i gymdeithaseg.

Ewch i gwerddon.cymru i weld:

- Y rhifyn diweddaraf
- Dros 130 o erthyglau
- Sut i gyfrannu erthygl

COLEG CYMRAEG
CENEDLAETHOL

gwerddon.cymru
[@gwerddon](https://twitter.com/gwerddon)

LLYFRGELL GENEDLAETHOL CYMRU
THE NATIONAL LIBRARY OF WALES

Cysylltu Cymru a'r Byd Connecting Wales and the World

Cartref i adnoddau ymchwil unigryw sy'n cynnwys y Casgliad Adnau Cyfreithiol, Papurau Newydd Ar-lein, Llawysgrifau & Archifau, ac Archif Ddarlledu Cymru

Home to unique research resources that include the Legal Deposit Collection, Newspapers Online, Manuscripts & Archives and the Wales Broadcast Archive

Oriau Agor |
Opening Times
Llun | Monday -
Gwener | Friday
09:00 - 18:00
Sadwrn | Saturday
09:30 - 17:00

Llyfrgell Genedlaethol Cymru | The National Library of Wales, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 4NT
01970 632800 • gofyn@llyfrgell.cymru | enquiry@library.wales • llyfrgell.cymru | library.wales

[@LLGCymru](https://twitter.com/LLGCymru) | [@NLWales](https://twitter.com/NLWales) | [f llyfrgellcymru](https://www.facebook.com/llyfrgellcymru) | [i librarywales](https://www.instagram.com/librarywales)

CYFLEOEDD I ASTUDIO GYDAG YMCHWILWYR ARBENIGOL Y GANOLFAN

OPPORTUNITIES TO STUDY WITH
OUR SPECIALIST RESEARCHERS

BA a MA Astudiaethau Celtaidd
BA and MA Celtic Studies

Tystysgrif Ôl-raddedig mewn Polisi
a Chynllunio Iaith MRes & PhD

Canolfan Uwchefrydiau Cymreig
a Cheltaidd Prifysgol Cymru
University of Wales Centre for
Advanced Welsh and Celtic Studies

www.uwtsd.ac.uk